

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 248/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. S. L., prechodne bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. S. J., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb/89/2009 a postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb/368/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. S. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. apríla 2012 doručená sťažnosť Ing. S. L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd I“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb/89/2009 a postupom Okresného

súdu Bratislava II (ďalej aj „okresný súd II“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb/368/2009.

2. Sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodnil takto: „Právny predchodca sťažovateľa vo veci, spoločnosť A. spol. s r. o... podala návrh na súdne konanie... podľa dôkazu č. 1 na Okresný súd Bratislava II dňa 02. 12. 2004. Okresný súd Bratislava II... upovedomením č. k. 20 C 279/04 z 31. 1. 2005... návrh postúpil z dôvodu príslušnosti Okresnému súdu Žilina.

Pôvodný navrhovateľ vo veci postúpil pohľadávku, ktorá je meritom konania sťažovateľovi zmluvou o postúpení pohľadávky...

Dňa 31. 7. 2009 pôvodný navrhovateľ prevzal uznesenie Krajského súdu v Žiline... ktorým bol spis z dôvodu príslušnosti vrátený Okresnému súdu Bratislava II, ktorý vec v súčasnosti eviduje v konaní č. k. 23 Cb/368/2009. V tomto konaní prvým úkonom vo veci dňa 30. 8. 2010... pôvodný navrhovateľ splnil svoju dovtedy nevykonateľnú povinnosť a predložil súdu návrh podľa dôkazu č. 3.

Uznesením č. k. 23 Cb/368/2009-108 podľa dôkazu č. 9 Okresný súd Bratislava II pripustil vstup sťažovateľa do konania.

Dňa 24. 02. 2011 podal sťažovateľ sťažnosť pre prietahy v konaní č. k. 23 Cb/368/2009 predsedníčke Okresného súdu Bratislava II podľa dôkazu č. 10.

Listom z 8. 3. 2011 podľa dôkazu č. 11 predsedníčka súdu označila sťažnosť podľa dôkazu č. 10 za nedôvodnú...

Súd konal dňa 12. 5. 2011... prvým pojednávaním vo veci od 2. 12. 2004, kedy konanie začalo...

Sťažovateľ dňa 21. 07. 2011 podľa dôkazu č. 13 súd požiadal, aby pokračoval v konaní a aby vytýčil pojednávanie vo veci...

Na deň 6. 12. 2011 súd síce vypísal pojednávanie, to sa ale neuskutočnilo a bolo odročené na neurčito...

Vo veci sťažovateľa v konaní o určenie povinnosti súhlasiť s vydaním predmetu úschovy... teraz vedenej na Okresnom súde Bratislava II sp. zn. 23 Cb/368/2009, odo dňa doručenia návrhu na začatie konania súdu dňa 02. 12. 2004 do súčasnosti, t. j. po dobu 8 rokov od začatia konania, nebol Okresným súdom v Bratislave II vydaný rozsudok a uskutočnilo sa len jediné pojednávanie.“

3. Sťažovateľ je toho právneho názoru, že došlo k porušovaniu jeho základných práv, lebo „... *Súdy sú s výnimkou krátkeho obdobia prípravy 1. pojednávania vo veci po celý čas nečinné.*“. V tejto súvislosti sťažovateľ namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

4. Sťažovateľ sa v neposlednom rade domáha, aby ústavný súd vo veci samej vydal tento nález:

„Základné právo Ing. S. L. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy... v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II vo veci sp. zn. 23 Cb/368/2009 porušené bolo.

Základné právo Ing. S. L. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy... v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 11Cb/89/2009 porušené bolo.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava II vo veci sp. zn. 23 Cb/368/2009 ďalej konať bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd SR priznáva Ing. S. L. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 EUR (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný sťažovateľovi zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Ústavný súd SR priznáva Ing. S. L. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 EUR (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný sťažovateľovi zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi Ing. S. L. náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 323,49 EUR s DPH ktorá je splatná do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti s'ťažovateľa a zisťuje, či s'ťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj s'ťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená alebo podaná oneskorene.

II.A

K namietanému postupu okresného súdu I v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb/89/2009

8. Z obsahu s'ťažnosti a jej príloh ústavný súd dospel k záveru, že s'ťažnosť v časti, ktorá sa dotýka okresného súdu I, bola podaná oneskorene, a preto ju bolo potrebné odmietnuť.

9. Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia s'ťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie s'ťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa s'ťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03). Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty na včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

10. Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 14 Ncb/4/2009 zo 14. mája 2009 rozhodol, že miestne príslušným súdom na prerokovanie veci vedenej okresným súdom I je okresný súd II. Následne okresný súd I vec postúpil na prerokovanie a rozhodnutie miestne príslušnému okresnému súdu II, o čom mal vedomosti aj sťažovateľ, lebo 30. augusta 2010 doručil už okresnému súdu II svoj návrh na vstup do konania na miesto doterajšieho navrhovateľa. Okresný súd II uznesením č. k. 23 Cb/368/2009-108 zo 17. januára 2011 pripustil, aby doterajší navrhovateľ z konania vystúpil a na jeho miesto vstúpil sťažovateľ. Teda okresný súd I najneskôr po 17. januári 2011 už nemohol žiadnym spôsobom porušovať základné práva sťažovateľa, pretože príslušným na prerokovanie a rozhodnutie vo veci bol už len okresný súd II.

11. Predmetná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená až 23. apríla 2012, teda dávno po uplynutí dvojmesačnej lehoty, preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

II.B

K namietanému postupu okresného súdu II v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb/368/2009

12. Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou a jej prílohami dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa smerujúca proti okresnému súdu II je neprípustná.

13. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 citovanej právnej normy ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa

odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

14. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody v danej veci sťažovateľ neuviedol a ani ústavný súd ich nezistil.

15. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takeého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“.

16. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

17. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

18. Ústavný súd v kontexte už uvedeného poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ stal sa účastníkom konania pred okresným súdom II až na základe uznesenia č. k. 23 Cb/368/2009-108 zo 17. januára 2011, ktorým bolo pripustené, aby doterajší navrhovateľ z konania vystúpil a na jeho miesto vstúpil sťažovateľ. Okresný súd II uskutočnil 12. mája 2011 súdne pojednávanie už so sťažovateľom (ako navrhovateľom), ktorý však na pojednávaní prítomný nebol, ale na základe splnomocnenia ho zastupoval Ing. F. L.

19. Sťažovateľ nepreukázal a ústavný súd zo sťažnosti a z jej príloh nezistil, žeby sťažovateľ doručil predsedovi okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch sťažnosť na prietahy v predmetnom súdnom konaní. K sťažnosti priložený list z 24. februára 2011 označený ako sťažnosť na prietahy v konaní nepodal sťažovateľ, ale podala ho spoločnosť A., spol. s r. o., B., i keď v tom čase sťažovateľ už bol účastníkom predmetného súdneho konania (na základe rozhodnutia okresného súdu II – pozri bod 18). Ani priložený list z 21. júla 2011 nemožno považovať za kvalifikovanú sťažnosť na prietahy v súdnom konaní (nie je adresovaný predsedovi okresného súdu II, navrhuje sa v ňom vykonanie označených

dôkazov a nariadenie ďalšieho pojednávania, pozn.). Navyše, opakovane ako navrhovateľ je tu označená spoločnosť A., spol. s r. o., B., hoci týmto bol už sťažovateľ.

20. Postup sťažovateľa v okolnostiach daného prípadu nemožno podľa ústavného súdu považovať za splnenie požiadavky namietania prietáhov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“ (III. ÚS 44/03).

21. Ústavný súd v neposlednom rade konštatuje, že sťažovateľ sa stal účastníkom posudzovaného súdneho konania na základe uznesenia okresného súdu II zo 17. januára 2011, a to v dôsledku postúpenia mu pohľadávky pôvodným navrhovateľom, čo bolo oznámené okresnému súdu II ešte 30. augusta 2010. Vo veci žalobného návrhu od tohto času vystupuje ako navrhovateľ teda už iba sťažovateľ (a nie spoločnosť A., spol. s r. o., B.).

22. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03). V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03) alebo návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04).

23. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že celková doterajšia dĺžka konania, odkedy vstúpil do konania sťažovateľ, je necelých 15 mesiacov a v rámci tejto doby okresný súd uskutočnil 12. mája 2011 súdne pojednávanie. V zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je zjavná

neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta – napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 93/97, I. ÚS 87/97, I. ÚS 20/97, I. ÚS 24/98, III. ÚS 248/05. Zistené skutočnosti zatiaľ nepostačujú na prijatie záveru, že by postup okresného súdu a celková doterajšia dĺžka konania od vstupu sťažovateľa do konania v posudzovanej veci dosahovali ústavne relevantnú intenzitu.

24. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti (II.B) odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj ako zjavne neopodstatnenú.

III.

25. Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti okrem už uvedeného (časť II odôvodnenia tohto rozhodnutia) zistil aj ďalšie jej zákonné nedostatky.

26. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania pred ústavným súdom sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

27. V sťažnosti je uvedené, že sťažovateľ je zastúpený advokátom JUDr. S. J., avšak k sťažnosti nebolo priložené splnomocnenie udelené sťažovateľom tomuto advokátovi (splnomocnenie pre advokáta podpísal pôvodný zástupca sťažovateľa v súdnom konaní – Ing. F. L., CSc., a nie sťažovateľ, pozn.).

28. Z už uvedeného vyplýva, že advokát v konaní pred ústavným súdom predložil plnomocenstvo na zastupovanie sťažovateľa, ktoré neudelil sťažovateľ, ale zástupca sťažovateľa, ktorý nemal/nemá oprávnenie na udelenie plnomocenstva na zastupovanie sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho tiež neboli splnené zákonom predpísané náležitosti podanej sťažnosti.

29. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

30. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie (predovšetkým v časti II.B a III) nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu II v nej dochádza k zbytočným priet'ahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júna 2012